

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2016 m. kovo 17 d.
(OR. en)

7195/16

IND 55
COMER 28
STIS 2
WTO 64
COMPET 132
EMPL 101
ENER 90
ENV 171

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

---

nuo:	Europos Komisijos generalinio sekretoriaus, kurio vardu pasirašo direktorius Jordi AYET PUIGARNAU
gavimo data:	2016 m. kovo 17 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI- MIKKELSENUI

Komisijos dok. Nr.:	COM(2016) 155 final
Dalykas:	KOMISIJOS KOMUNIKATAS Plienai. Tvary darbo vietų ir ekonomikos augimo Europoje apsauga

---

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2016) 155 final.

Pridedama: COM(2016) 155 final

Briuselis, 2016 03 16
COM(2016) 155 final

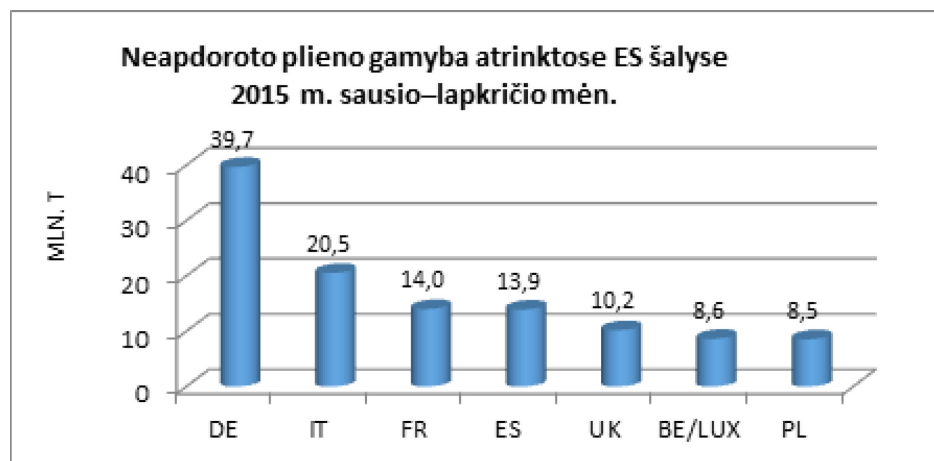
**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI, REGIONŲ KOMITETUI
IR EUROPOS INVESTICINIAM BANKUI**

Plienas. Tvarių darbo vietų ir ekonomikos augimo Europoje apsauga

1. EUROPOS PLIENO SEKTORIUS IR PAGRINDINIAI JAM KYLANTYS IŠŠŪKIAI

Norint, kad Europos ekonomika augtų, būtų išsaugotos tvarios darbo vietos ir liktume konkurencingi pasaulio rinkose, reikia tvirtos pramoninės bazės.

Stipriu plieno sektoriumi remiasi daugelis pramonės vertės grandinių. Europos plieno sektoriaus metinė apyvarta yra 166 mlrd. EUR¹, ir jis sukuria 1,3 proc. ES BVP. 2015 m. šiame sektoriuje tiesiogiai įdarbinta 328 000 asmenų, o dar daugiau darbo vietų nuo jo priklauso. Europos plieno sektoriui būdingos modernios, energiją efektyviai vartojančios ir mažai anglies dioksido išmetančios gamyklos, kuriose, padedant puikiai veikiančiam mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros tinklui, gaminami didelės pridėtinės vertės arba nišiniai produktai, skirti pasaulio rinkai. Europos Sąjunga kasmet vidutiniškai pagamina 170 mln. t neapdoroto plieno ir yra antra plieno gamintoja po Kinijos. Europos plieno sektorius toliau pirmauja pasaulyje itin specializuotos technologijos produktų segmente.

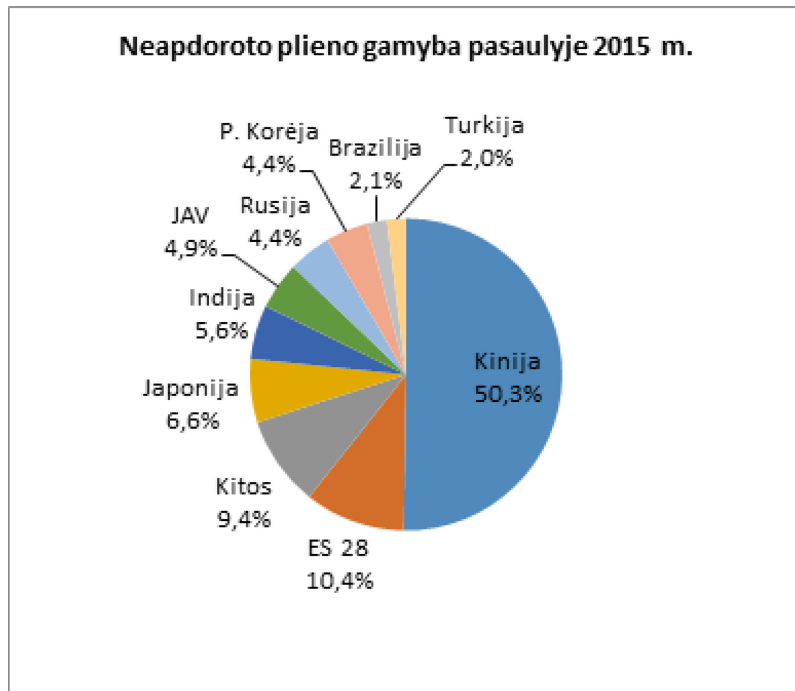

Nors Europos potencialas stiprus, per pastaruosius kelerius metus jos konkurencinė padėtis pasaulio plieno rinkoje pablogėjo. Nors po ekonomikos ir finansų krizės paklausa pasaulyje liko didelė, ekonomikos sulėtėjimas Kinijoje ir kitose besiformuojančios rinkos ekonomikos šalyse nuo 2014 m. neigiamai veikia pasaulinę plieno paklausą. Be to, nepaprastai padaugėjo nepanaudotų gamybos pajėgumų tam tikrose trečiosiose šalyse, ypač Kinijoje. Apskaičiuota, kad vien Kinijos perteklinis pajėgumas siekia maždaug 350 mln. t², o tai beveik dvigubai daugiau nei Sąjungos metinis pajėgumas.

---

¹ 2014 m.

² EBPO duomenų apie 2015 m. pajėgumus ir faktinės plieno produkcijos skirtumas („World Steel Association“, 2015 m.).

Dėl perteklinės pieno produkcijos pastaruosiu metu smarkiai išaugo eksportas, todėl sutriko pieno rinkų pusiausvyra ir visame pasaulyje pieno kainos sumažėjo. Per pastaruosius trejus metus nepaprastai išaugo pieno importas iš Kinijos į ES. Dėl išaugusių apimčių kai kurių pieno produktų rinkos kainos nukrito iki 40 proc. Į tai reaguodamos kai kurios trečiosios šalys įvedė prekybos apribojimus ir sudarė kitokias prekybos kliūtis. Be to, dėl perteklinio pajėgumo labai smarkiai padaugėjo nesąžiningos prekybos praktikos, dėl kurios veiklos sąlygos pasaulyje tampa nevienodos, atvejų. Taikant šią prekybos praktiką, nuo pasaulinio perteklinio pajėgumo neproporcingai smarkiai nukenčia Europos gamintojai ir jų darbuotojai. Vien 2015 m. ir 2016 m. pradžioje Komisijai teko pradėti dešimt naujų su pienu susijusios nesąžiningos prekybos praktikos tyrimų.

Šios aplinkybės sunkina papildomas ilgalaikes problemas, kurioms reikia tvirto Europos lygmens atsako, padedančio sektoriui prisitaikyti, imtis inovacijų ir panaudoti kokybės, pažangiausių technologijų ir itin kvalifikuotos darbo jėgos potencialą. Pramonė, valstybės narės ir ES institucijos turi imtis visapusiškų priemonių.

2. REAGAVIMAS Į IŠŠŪKIUS

Reaguojant į šiuos pokyčius, reikia trumpalaikių ir ilgalaikių priemonių. Jau imtasi veikti, tačiau norint, kad į įvairias problemas būtų sureaguota tinkamai ir skubiau, reikia nuolat dėti daugiau bendrų pastangų. Siekiant pagerinti sektoriaus būklę ir prisidėti prie jo modernizavimo, reikia kuo geriau naudotis visomis turimomis Europos ir nacionalinio lygmens priemonėmis.

Plieno sektoriaus padėtis Europoje yra svarbus Komisijos darbotvarkės punktas. Todėl 2016 m. vasario mėn. Komisijoje vyko aukšto lygio konferencija daug energijos suvartojančių

pramonės sektorių klausimais, kurioje siekta apžvelgti dabartinėmis sąlygomis taikytas priemonės, įskaitant 2013 m. Plieno veiksmų plano³ įgyvendinimą. Šis klausimas 2015 m. lapkričio mėn. ir 2016 m. vasario mėn. buvo aptartas su Konkurencingumo taryba, o 2015 m. gruodžio mėn. – su Europos Parlamentu, reaguojant į jo rezoliuciją dėl tvarios Europos netauriųjų metalų pramonės plėtros⁴. Daug energijos suvartojančių pramonės sektorių aukšto lygio grupė yra forumas, kuriame gali diskutuoti visos suinteresuotosios šalys, kurioms tai svarbu.

Komisija įgyvendina ir stiprina veiksmus, kuriais suteikiama neatidėliotina pagalba sektoriui ir atkuriamos vienodos sąlygos. Tačiau bendros pastangos turi būti didesnės. Norint užtikrinti ilgalaikį tokių daug energijos suvartojančių pramonės sektorių kaip plieno sektoriaus konkurencingumą ir tvarumą nepakaks trumpalaikių priemonių. Tų sektorių ateitis priklauso nuo jų pajėgumo vykdyti modernizaciją ir įgyvendinti naujoves. Praeityje pastangos davė rezultatų: ES plieno sektorius tapo dinamiškesnis, novatoriškesnis ir labiau orientuotas į klientus. Norint spręsti šiandienos uždavinius, tokias pastangas reikia remti ir stiprinti.

Europos Sąjunga ir jos valstybės narės gali padėti plieno sektoriui ir kitiems daug energijos suvartojantiems pramonės sektoriams skatindamos investicijas ir sudarydamos palankią verslo aplinką. Komisija padeda siekti šio tikslo, daug dėmesio skirdama darbo vietų kūrimui, ekonomikos augimui ir tokioms strateginėms iniciatyvoms kaip investicijų planas, kapitalo rinkų sąjunga, bendrosios rinkos strategija, bendrosios skaitmeninės rinkos strategija, energetikos sąjunga ir žiedinė ekonomika. Be to, kelios Europos finansavimo priemonės gali padėti įgyvendinti reikiamas reformas ir sušvelninti problemas, kylančias vykstant neišvengiamiems netauriųjų metalų pramonės pokyčiams. Jomis reikėtų naudotis sparčiau ir visapusiškai.

A. EFEKTYVI IR ATSAKINGA PREKYBOS POLITIKA

Apsaugą nuo nesąžiningos prekybos praktikos stiprinanti bendra veikla

Šiuo metu Komisija nustato rekordiškai daug prekybos apsaugos priemonių, siekdama kompensuoti žalingą dumpingo poveikį Europos plieno sektoriui. Jei valstybės narės remtų Komisijos pastangas, mūsų priemonių veiksmingumas ir efektyvumas galėtų gerokai sustiprėti, įgyti didesnę tempą ir dar pagerėti.

Dabartinės pastangos stiprinti prekybos apsaugą

Iš viso jau nustatytos 37 su plieno produktais susijusios prekybos apsaugos priemonės, iš kurių 16 taikoma importui iš Kinijos. Priemonės tvirtinamos vis sparčiau: 2014 m. nustatytos penkios priemonės, o 2015 m. – septynios. Komisija naudoja papildomomis galimybėmis, pavyzdžiui, šiuo metu pradeda tyrimus, pagrįstus žalos grėsme. Be to, Komisija užtikrina, kad sektoriui būtų suteikta reali pagalba dar gerokai iki tol, kol bus nustatytos laikinosios priemonės. Tai pasiekama registruojant importą iki laikinųjų priemonių priėmimo. Taip

---

³ COM(2013) 407.

⁴ P8_TA(2015)0460/ A8-0309/2015.

Komisija įgyja galimybę (jei tenkinamos atitinkamos teisinės sąlygos) taikyti galutinius antidempingo muitus atgaline data tris mėnesius iki laikinųjų priemonių priėmimo.

Papildomos pastangos paspartinti procesą

Komisija nedelsdama pasinaudos esamomis galimybėmis, kad dar labiau paspartintų laikinųjų priemonių priėmimą. Pavyzdžiui, prieš priimant laikinas priemones, dabar paprastai konsultuojamasi su valstybėmis narėmis komitete, tačiau yra galimybių dažniau konsultotis raštu. Kai ypač skubu, nustatyti laikinas priemones galima ir informavus valstybes nares. Komisija dar tobulins vidaus procedūras, bus griežtesnė, svarstydamą prašymus nukelti klausimyno atsakymų pateikimo terminą, o, kai įmanoma, racionaliau organizuos klausymus – juos sugrupuos. Tai leistų visą procedūrą sutrumpinti mažiausiai vienu mėnesiu.

Prekybos apsaugos priemonių modernizavimas

- Norint padidinti ES veiklos veiksmingumą ir efektyvumą, mūsų prekybos apsaugos priemonės reikia modernizuoti. Tuo tikslu Komisija prieš trejus metus jau pateikė visapusišką dokumentų rinkinį⁵. Europos Parlamentas priėmė savo pranešimą per pirmąjį svarstymą. Tačiau valstybės narės iki šiol stabdo šio klausimo svarstymą Taryboje. Dabar pats laikas žodžius pagrįsti darbais ir skubiai priimti modernizavimo dokumentų rinkinį.
- Be to, pastarojo meto patirtis rodo, kad reikia svarstyti papildomas reformas, atsižvelgiant į tarpinstitucines diskusijas ir naujausius pokyčius, pavyzdžiui, argumentai netaikyti mažesnio muto taisyklės turėtų būti taikomi ir plieno sektoriui, ir apskritai situacijoms, kai šalies eksportuotojos rinkoje yra didelių iškraipymų. Be to, siekiant tinkamai ištaisyti žalą, gali būti tikslinga geriau apibrėžti tikslinį pelną, kiek tai susiję su žalos skirtumu.
- Galima ir reikėtų imtis papildomų veiksmų, dėl kurių teks keisti pagrindinius reglamentus⁶. Pavyzdžiui, reikėtų patikslinti tokius tarpinius terminus kaip suinteresuotųjų šalių atrankos terminai arba šalių reagavimo į pagrindinių faktų ir aplinkybių atskleidimą terminai. Be to, reikėtų gerokai supaprastinti valstybių narių konsultacijų procesą. Tai leistų sutrumpinti visą procedūrą iki dviejų mėnesių⁷.

---

⁵ Kitaip nei kitose jurisdikcijose, norint priimti ES prekybos apsaugos priemones reikia, kad pagrindiniais tyrimo etapais dalyvautų valstybės narės. Norėdama taikyti mažesnio muto taisyklę, Komisija privalo, be kita ko, atlikti visapusišką Sąjungos interesų analizę ir išsamiai apskaičiuoti žalą. Pagal mažesnio muto taisyklę antidempingo muto dydis yra lygus dempingo skirtumui arba žalos skirtumui, jeigu pastarasis mažesnis. Todėl nustatomi mažesni muitai. Ši taisyklė privaloma pagal ES antidempingo teisės aktus, o pagal PPO taisyklės ji tik rekomenduojama. Prekybos partneriai, atsidūrę panašioje kaip ES padėtyje, mažesnio muto taisyklės netaiko.

⁶ Laikantis Komisijos Geresnio reglamentavimo gairių, SWD(2015) 111.

⁷ Pasiekusi šį tikslą, Sąjunga galės beveik taip pat sparčiai priimti prekybos apsaugos priemones, kaip tai vyksta kitose jurisdikcijose, nors jos teisinė sistema yra reiklesnė ir sudėtingesnė. Tačiau tai gali būti pasiekta tik sulaukus aktyvios valstybių narių ir pramonės sektoriaus paramos.

- Komisija ragina abi teisėkūros institucijas tai svarstyti skubos tvarka ir yra pasirengusi skubiai pasiūlyti papildomus reformos pasiūlymus, kurie minėti pirmiau.

Be to, atsižvelgdama į dabartines aplinkybes ir į problemos mastą, Komisija pasiūlys plieno produktų išankstinės priežiūros sistemą. Išankstinės priežiūros priemonės yra numatytos ES apsaugos dokumente ir pagrįstos automatinio importo licencijų išdavimo sistema. Jos gali būti įvestos, kai dėl importo tendencijų Sąjungos gamintojams kyla žalos grėsmė.

Galiausiai suinteresuotosios šalys per vykstančias viešas konsultacijas gali pareikšti nuomonę apie kai kuriuos ES prekybos apsaugos sistemos elementus: kadangi netrukus nustos galioti tam tikros Kinijos stojimo į PPO protokolo nuostatos, Komisija svarsto, ar po 2016 m. ES, atlikdama antidempingo tyrimus, su Kinija turėtų elgtis kitaip ir, jei taip, kaip tai padaryti. Prieš priimdama poziciją šiuo klausimu, Komisija atlieka išsamų poveikio vertinimą ir konsultuojasi su suinteresuotosiomis šalimis. Atliekant poveikio vertinimą bus rūpestingai išanalizuotos ekonominės ir socialinės kiekvieno santykių su Kinija pokyčio pasekmės, ypač užimtumui, ir atsižvelgta į valstybių narių skirtumus. 2016 m. vasario mėn. pradėtų viešų konsultacijų tikslas – surinkti suinteresuotųjų šalių nuomones apie Komisijos nustatytas galimybes. Komisijai aišku, kad negali būti priimta jokių sprendimų nenumatant didelių pereinamųjų laikotarpių ir esminių švelninimo priemonių.

Perteklinio pajėgumo pasaulyje priežasčių šalinimas

Komisija ne tik imasi priemonių perteklinio pajėgumo pasaulyje poveikiui švelninti, bet ir siekia su mūsų pagrindiniais partneriais šalinti giliąsias problemos priežastis. Pasaulinio masto problemai reikia pasaulinio masto sprendimo.

Siekdama atkurti vienodas sąlygas pasaulinėje rinkoje, Komisija įvairiuose forumuose dirba su pagrindiniais partneriais:

- Komisija surengė dvišalius plieno klausimų kontaktinių grupių susitikimus su Indija, Japonija, Jungtinėmis Valstijomis, Kinija, Rusija ir Turkija. 2016 m. kovo 8 ir 10 d. įvyko plieno klausimų kontaktinių grupių susitikimai su Japonija ir Kinija. Šiuose susitikimuose Komisija iškėlė konkrečių su pertekliniu pajėgumu susijusius klausimus. Komisija intensyviau ir dažniau susitikinės su kai kuriais mūsų pagrindiniais plieno prekybos partneriais, visų pirma su Kinija.
- Daugiašaliame kontekste Komisija aktyviai veikia EBPO Plieno komitete. ES ir panašią nuomonę turinčioms šalims per praėjusį posėdį pareiškus susirūpinimą dėl perteklinio pajėgumo, visų pirma Kinijoje, komitetas surengs aukšto lygio simpoziumą, kuriame bus svarstomas perteklinio pajėgumo mažinimo struktūriniu koregavimu iššūkis.
- Pasaulio prekybos organizacijoje ES primins Kinijai, kad reikia užtikrinti savo PPO įsipareigojimų, susijusių su skaidrumu ir pranešimu apie subsidijas, vykdymą. Ji aktyviai kels šį klausimą 2016 m. birželio mėn., kai Pasaulio prekybos organizacijoje tarpusavio peržiūros forma bus atliekama Kinijos prekybos politikos peržiūra. Komisija tiria Kinijos subsidijų schemas, be kita ko, plieno sektoriuje. Ji panaudos visas tinkamas turimas priemones ir G 20 kontekste pasiūlys svarstyti perteklinio pajėgumo problemą.

- Komisija skatina trečiąsias šalis taikyti tinkamas politikos priemones, kurios neprieštarauja esamiems rinkos poreikiams. Komisija derasi dėl taisyklių, taikytinų valstybės įmonių elgesiui ir subsidijoms pagal laisvosios prekybos susitarimus, ir atidžiai susipažįsta su PPO ataskaitiniais pranešimais apie subsidijas. Todėl derybose dėl investicijų susitarimo su Kinija Komisija taip pat siekia, kad būtų užtikrinta drausmė, susijusi su subsidijomis ir valstybės įmonėmis. Plieno ir kitiems daug energijos suvartojantiems pramonės sektoriams ypač aktualu tai, kad ketinama derėtis dėl energetikos ir žaliavų skyriaus kiekviename prekybos susitarime.

B. ŠIO METO INVESTICIJOS Į MODERNŲ IR TVARŲ PLIENO SEKTORIŲ

Investicijos į ateities sprendimus ir technologijas siekiant padidinti sektoriaus konkurencingumą

Plieno sektorius susiduria su ilgalaikėmis problemomis, kurios verčia tęsti investicijas į proveržio technologijas. Keletas ES fondų aktyviai prisideda prie plieno sektoriaus modernizavimo: palengvina investicijas ir padeda kurti bei diegti inovacijas. Šiomis galimybėmis reikia visapusiškai naudotis.

Komisija dirba, kad esamos finansavimo galimybės virstų realia parama modernizavimo siekiančiam sektoriui:

- Europos strateginių investicijų fondas (ESIF)⁸ apdraudžia didesnę novatoriškų projektų finansavimo riziką ir taip padeda inovacijoms įsigalėti ir plieno sektoriuje. ESIF teikia lankstaus pobūdžio paramą konkreitiems projektams: jis padeda spręsti rinkos nepakankamumo arba neoptimalios investavimo aplinkos problemas. Projektų vykdytojai investavimo procese sulaukia paramos ir iš Europos investavimo konsultacijų centro, kad padidėtų projektų kokybė ir būtų pritrauktas finansavimas. Be to, naudojantis Europos investicinių projektų portalu, galima verslo projektus pateikti taip, kad investuotojai juos geriau pastebėtų. Pirmoji iš ESIF teikiamų EIB paskolų jau padeda vidutinio dydžio Italijos plieno gamintojui pritraukti kitų investuotojų. Bendra investicijos, kurią tikimasi pritraukti, suma siekia 227 mln. EUR. Tai sudaro įmonei sąlygas modernizuoti ir patobulinti produktus ir procesus, padidinti aplinkosauginį veiksmingumą ir toliau pirmauti savo srityje. Su Europos investavimo konsultacijų centru užmezgė kontaktų ir kitos sektoriaus įmonės. Kiti subjektai šiuo metu gali naudotis šių naujų priemonių teikiamomis galimybėmis.
- ESIF galimybėmis papildomos kitų ES fondų, tokių kaip „Horizontas 2020“ ir struktūriniai fondai, teikiamos galimybės. Tos galimybės gali ir turėtų būti optimaliai suderintos. Iš Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESI fondų) 44 mlrd. EUR bus

---

⁸ 2015 m. birželio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/1017 dėl Europos strateginių investicijų fondo, Europos investavimo konsultacijų centro ir Europos investicinių projektų portalo, kuriuo iš dalies keičiamos reglamentų (ES) Nr. 1291/2013 ir (ES) Nr. 1316/2013 nuostatos dėl Europos strateginių investicijų fondo (OL L 169, 2015 7 1, p. 1).

skirti prioritetams, nustatytiems pažangiosios specializacijos mokslinių tyrimų ir inovacijų strategijose, įgyvendinti. Plieno sektoriaus modernizavimą priskyrė prie savo prioritetų Čekijos, Slovakijos, Ispanijos, Suomijos ir Švedijos regionai. Regionų, kurių prioritetai susiję su plienu, bendradarbiavimas suteikia progą keisti politikos ir naujų technologijų patirtimi. 2015 m. spalio mėn. Komisijos inicijuotas integruotas strateginis energetikos technologijų planas padeda tikslingai nukreipti skiriamą mokslinių tyrimų ir inovacijų paramą ir politikos veiksmus energijos vartojimo efektyvumo srityje, pavyzdžiui, sumaniau taikyti finansinę paramą ir reglamentavimo priemones.

- Iš programos „Horizontas 2020“ ir ESI fondų, dalyvaujant mokslinių tyrimų institutams ir kitoms suinteresuotosioms šalims, plieno sektorius gauna pagalbą visoje vertės grandinėje, kad galėtų plėtoti didelio poveikio technologijas išteklių ir energijos vartojimo efektyvumo srityse. Modernizuoti plieno sektorių taip pat padeda Anglijų ir plieno mokslinių tyrimų fondas, kuriam kasmet numatyta daugiau kaip 50 mln. EUR. Geras šios srities pavyzdys – itin mažai anglies dioksido išskiriančios plieno gamybos projektas (ULCOS) ir jo tęstiniai projektai, taip pat pagal viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę SPIRE⁹ finansuoti projektai.
- Dalyvaudamas Europos inovacijų partnerystės veikloje žaliavų srityje sektorius bendradarbiauja su svarbiais ES, nacionalinio ir regioninio lygmens subjektais, kad inovacijos, užtikrinančios saugų ir tvarų ir pirminių, ir perdirbtų žaliavų tiekimą, būtų diegiamos sparčiau.

Investicijos į žmones

Europos plieno sektoriaus modernizavimas reiškia investavimą į žmones į užimtumo galimybių didinimą.

Europa, kuri yra socialinė rinkos ekonomika, negali (ir nenori) konkuruoti mažu darbo užmokesčiu ar blogėjančiomis darbo sąlygomis ir socialiniais standartais. Europai reikia konkuruoti inovacijomis, pažangiausiomis technologijomis, aukščiausia kokybe ir našia gamyba. Visa tai gali pasiekti tik geriausius įgūdžius turintys darbuotojai. Sukurti, valdyti ir palaikyti modernų ir konkurencingą plieno sektorių įmanoma tik turint kvalifikuotų darbuotojų. Išsaugotos praktinės pramonės žinios ir kvalifikuota darbo jėga, ypač jauni darbuotojai, yra svarbus ES netauriųjų metalų pramonės sektoriaus turtas. Todėl netrukus paskelbti planuojamoje Naujų įgūdžių darbotvarkėje bus pabrėžtas poreikis investuoti į žmogiškuosius išteklius. Tai bus naudinga daugeliui ekonomikos sektorių, įskaitant plieno sektorių.

Kai kuriais atvejais dėl struktūrinių pokyčių gali būti naikinamos darbo vietos. Tai turi skaudžių socialinių padarinių atleistiems darbuotojams, jų šeimoms ir regionams, kuriuose jie gyvena. Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF) gali bendrai finansuoti iki 60 proc. visų aktyvių darbo rinkos priemonių, padedančių darbuotojams rasti naują darbą tuo atveju, kai darbo netenka labai daug asmenų. EGF pagalba visame netauriųjų

---

⁹ Tvari procesų pramonė efektyviai naudoja išteklius ir energiją.

metalų sektoriuje jau skirta maždaug 5 000 darbuotojų, o valstybės narės gali paprašyti papildomos ES pagalbos šioje srityje.

Pagalba dėl didelio masto veiklos perkėlimo nukentėjusiems darbuotojams ir vietos ekonomikai yra svarbi. Todėl ES sukūrė priemonių, kuriomis remiamos darbuotojų galimybės įsidarbinti ir švelninami nepalankūs socialiniai restruktūrizavimo padariniai. Pokyčiams ir restruktūrizavimui numatyti skirta ES kokybės sistema¹⁰ gali padėti suburti įmones, darbuotojus ir jų atstovus, socialinius partnerius, nacionalinės ir regioninės valdžios institucijas, kad būtų užtikrintas teisingas ir socialiai atsakingas pokyčių ir restruktūrizavimo valdymas. Komisija atitinkamuose Europos socialinio dialogo komitetuose įtrauks socialinius partnerius į reikiamų priemonių, kuriomis, pavyzdžiui, darbo vietos derinamos su reikalingais įgūdžiais ir skatinamas vidaus ar išorės judumas, kūrimo ir įgyvendinimo procesą.

Siekiant spręsti problemas, švelninti konfliktus ir kaupti pasirengimo pokyčiams gerą patirtį, tinkamai parengti ir valdyti restruktūrizavimą, nepaprastai svarbu įmonėse ir ES lygmeniu informuoti darbuotojus ir su jais konsultuotis, kai kylančios problemos yra tarpvalstybinio pobūdžio. Todėl labai svarbu, kad spręsdamos plieno sektoriaus uždavinius valstybės narės ir atitinkamos suinteresuotosios šalys iki galo įgyvendintų ES teikiamas priemones ir jomis naudotųsi¹¹.

ES taip yra pasirengusi prisidėti prie valstybių narių platesnių pastangų vykdyti aktyvią darbo rinkos politiką, kuria siekiama padėti bedarbiams įgyti įgūdžių ir kvalifikaciją, reikalingų norint sugrįžti į darbo rinką. 2015 m. Komisija pateikė pasiūlymą, kuriuo gerinama ilgalaikiams bedarbiams teikiama parama ir didinamas aktyvios darbo rinkos politikos efektyvumas. Iš Europos socialinio fondo skirta 27 mlrd. EUR priemonėms švietimo, mokymo ir mokymosi visą gyvenimą srityje. Tikimasi, kad iki 2023 m. ESF pasinaudos daugiau kaip 10 mln. bedarbių, o įgyvendinus ESF priemones 2,9 mln. asmenų įgis kvalifikaciją. Nuo restruktūrizavimo nukentėję darbuotojai veikiausiai turės teisę į Europos socialinio fondo remiamą profesinį mokymą, kvalifikacijos keitimą ir kvalifikacijos kėlimą pagal regionines ir nacionalines veiksmų programas. Be to, investuoti į įgūdžių ugdymą galima pagal Europos strateginių investicijų fondo taisykles.

Moderni konkurencijos politika stipriam Europos plieno sektoriui

Konkurencijos politika yra svarbi priemonė, prisidėsianti prie ilgalaikio Europos plieno gamintojų konkurencingumo. Komisija skatina valstybes nares kuo geriau pasinaudoti modernizuota ES valstybės pagalbos sistema ir paramą pritaikyti prie savo situacijos, prioritetų ir apribojimų, kaip pagal naują sistemą tai įmanoma.

---

¹⁰ COM(2013) 882.

¹¹ Direktyva 2009/38/EB dėl Europos darbo tarybos steigimo arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių ir Bendrijos mastu veikiančių įmonių grupių darbuotojų informavimo bei konsultavimosi su jais tvarkos nustatymo, Direktyva 2002/14/EB dėl bendros darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais sistemos sukūrimo Europos bendrijoje, Direktyva 2001/23/EB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju, suderinimo, 1998 m. liepos 20 d. Direktyva 98/59/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su kolektyviniu atleidimu iš darbo.

Siekdama užtikrinti, kad Europos plieno gamintojai tarptautinėje rinkoje turėtų vienodas sąlygas, Komisija veikia ir daugiašaliu lygmeniu (EBPO ir PPO), ir dvišaliu lygmeniu (taikydama laisvosios prekybos susitarimus). Ji stengiasi, kad visos subsidijos būtų skiriamos skaidriai, veiktų konsultacijų mechanizmas ir būtų laikomasi taisyklių dėl neribotų garantijų ir restruktūrizavimo pagalbos neperspektyvioms įmonėms (subsidijų, kuriomis labiausiai iškraipoma rinka) uždraudimo. Nepaprastai svarbu, kad šias pastangas remtų Europos Parlamentas ir Taryba.

ES valstybės pagalbos taisyklėmis užkertamas kelias subsidijavimo varžyboms vidaus rinkoje ir neleidžiama diskriminuoti racionaliai dirbančių gamintojų, kurie restruktūrizuoja savo išteklius. Valstybės pagalbos taisyklės buvo visapusiškai modernizuotos. Jos leidžia remti racionaliai ir našiai dirbančių plieno gamintojų pasaulinį konkurencingumą. Siekdamas remti plieno sektorių, valstybės narės turėtų geriausiai išnaudoti šią naują sistemą. Konkrečiai:

- Būtų galima labiau remti tarpvalstybinius pramoninius mokslinius tyrimus arba technologinius bendriems Europos interesams svarbius projektus.
- Valstybės pagalbos moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms taisyklės taip pat leidžia teikti viešąją paramą, kuri skatintų daug energijos suvartojančius naudotojus kurti novatoriškus sprendimus, tokius kaip anglies dioksido surinkimo ir naudojimo technologijos, ir susilyginti su prekybos partneriais privačiosiomis investicinėmis išlaidomis. Apie kai kurią tokią paramą Komisijai pranešti nereikia. Komisija yra pasirengusi padėti nacionalinėms institucijoms skubiai atsirinkti tokias paramos priemones;
- Kalbant apie daug energijos suvartojantiems pramonės sektoriams susidarancias energijos išlaidas, valstybės narės raginamos kompensuoti netiesiogines atsinaujinančiosios energijos rėmimo sistemų finansavimo išlaidas.

Apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos (ATLPS) gairėse pagal elektros energijos gamintojams taikomas ATLPS taisyklės valstybėms narėms tam tikromis sąlygomis leidžiama daug energijos suvartojantiems pramonės sektoriams kompensuoti didesnes elektros energijos išlaidas. Komisijos pasiūlyme dėl ATLPS reformos valstybės narės skatinamos naudotis šia galimybe. Komisija taip pat yra pasirengusi, atskiroms įmonėms paprašius, nedelsdama suteikti papildomų gairių dėl ilgalaikių energijos tiekimo sutarčių konkurencijos aspekto vertinimo.

C. IŠ TEKLI IR KLIMATO IŠ ŠIŲ KI PAVERTIMAS GALIMYBĖMIS

Konkurencingesnės energijos kainos ES valstybėse narėse

Norint užtikrinti daug energijos suvartojančių pramonės sektorių konkurencingumą ir tvarumą būtina labiau didinti energijos vartojimo efektyvumą ir skatinti energijos kainų konkurenciją.

Pastaruoju metu sumažėjus energijos kainoms, išlaidos energijai turėtų sudaryti mažesnę gamybos išlaidų dalį. Didmeninės energijos kainos, kurios parodo, kiek už energiją moka daug energijos suvartojantys pramonės sektoriai, šiuo metu yra istoriškai žemo lygio, palyginti su žemiausiais lygiais praėjusį dešimtmetį arba po ekonomikos krizės¹². Tačiau visoje Europoje, kaip ir anksčiau, jos skiriasi, kartais dėl mokesčių ir rinkliavų, dėl kurių sprendimus priima valstybės narės. Prekybos partnerių energijos kainos vis dar juntamai skiriasi, tačiau pastaraisiais mėnesiais kainų atotrūkis, ypač nuo JAV, keitėsi palankia kryptimi. Tarptautinės energijos kainos panašėja, ir atrodo, kad kainų atotrūkis artėja prie ikikrizinių lygių¹³.

Tačiau energijos kainos labai svyruoja ir galėtų vėl kilti. Kad sulaikytų jų kilimą, Europa turi saikingiau vartoti energiją, pavyzdžiui, skatinti savo pramonę energiją vartoti efektyviau ir skatinti konkurenciją energijos kainomis naudodamasi bendrosios rinkos ir regioninio bendradarbiavimo galimybėmis. Komisija padės siekti šių tikslų: netrukus pateiks keletą energetikos sąjungos iniciatyvų, pavyzdžiui, pasiūlymų dėl elektros energijos rinkos modelio, valdymo, atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir energijos vartojimo efektyvumo. Energijos kainų ir išlaidų ataskaitoje, kurią Komisija ketina pateikti 2016 m. vasarą, taip pat bus įvertintas elektros energijos kainų nuspėjamumas laikotarpiu, kai daug energijos suvartojantys pramonės sektoriai intensyviai investuoja į efektyvaus energijos vartojimo ir mažo CO₂ kiekio technologijas. Ataskaita padės dar labiau padidinti energijos išlaidų skaidrumą ir suvokimą. Energijos vartojimo efektyvumui didinti ES teikia įvairių finansavimo galimybių, tokių kaip ESIF ir ESI fondai. Pavyzdžiui, 2014–2020 m. iš ESI fondų bus skirta 5,7 mlrd. EUR ES pramonės energijos vartojimo efektyvumui, aplinkai nekenkiantiems gamybos procesams ir efektyviam išteklių naudojimui remti.

Apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos persvarstymas

Inovacijos gali padėti plieno sektoriui išlikti konkurencingam ir prisitaikyti prie naujų klimato kaitos realijų.

Kadangi trečiosiose šalyse išlaidos dėl išmetamo anglies dioksido, susidarančios dėl ne tokio didelio užmojo klimato politikos, yra mažesnės, iki šiol kai kurie tų šalių gamintojai turi nesąžiningą konkurencinį pranašumą prieš konkurentus Europoje. Nors dėl Paryžiaus susitarimo padėtis keisis, o investuotojai, įmonės ir politikos formuotojai gauna aiškų signalą, kad perėjimas prie švarios energijos pasaulyje nesustos, nepalankios konkurencinės padėties grėsmė išlieka. Todėl Komisija apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos persvarstymo

---

¹² Dujų kainos dabar yra mažiausios per šešerius metus (13 EUR/MWh). Elektros energijos kainos, pasiekusios aukščiausią tašką 2012 m. (66 EUR/MWh), nuolat mažėja. Jos pasiekė žemiausią lygį per dvylika metų (30 EUR/MWh). Plieno sektoriui svarbios anglies kainos taip pat gerokai sumažėjo per pastaruosius metus ir 2016 m. pradžioje nesiekė nė pusės kainų lygio, kuris buvo prieš penkerius metus. Be to, naftos kainos dabar mažiausios per 12 metų.

¹³ Dujų kainos ES dabar yra du kartus (2,1 karto 2016 m. sausio–vasario mėn.) didesnės negu JAV, o ne keturis kartus, kaip buvo 2012 m. ES elektros energijos kainos dabar yra maždaug 60–70 proc. didesnės negu JAV: 2012 m. jos buvo dvigubai didesnės. Japonijoje dujų kainos dabar šiek tiek didesnės negu ES (2016 m. – 1,1 karto), o elektros energijos kainos – 1,8 karto didesnės negu ES.

pasiūlyme¹⁴ siūlo nemokamus leidimus išdalyti taip, kad daug energijos suvartojantys pramonės sektoriai, įskaitant plieno sektorių, sulauktų tinkamo lygio paramos, o efektyviausiai dirbantys subjektai ir toliau būtų skatinami. Strateginis Europos Vadovų Tarybos sprendimas išsaugoti nemokamų leidimų paskirstymo sistemą po 2020 m. ir siūlomos nuostatos dėl anglies dioksido nutekėjimo šiuo metu užtikrina tinkamą pusiausvyrą. Pasiūlymas dabar svarstomas pagal įprastą teisėkūros procedūrą, ir Komisija ragina abi teisėkūros institucijas pagal įprastą teisėkūros procedūrą kuo sparčiau judėti į priekį, kad būtų patvirtinta apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos reforma. Prireikus Komisija papildomai prisidės prie proceso.

Siekiant paremti investicijas į inovacijas, tokias kaip anglies dioksido surinkimo ir naudojimo technologijų projektai, siūloma šiai paskirčiai nuo 2021 m. rezervuoti maždaug 400 mln. apyvartinių taršos leidimų. Be to, dar 50 mln. nepaskirstytų 2013–2020 m. apyvartinių leidimų, kurie paprastai perkeliama į rinkos stabilumo rezervą, bus atidėti, kad iki 2021 m. galėtų pradėti veikti Inovacijų fondas, kurio lėšomis bus finansuojami naujų proveržio technologijų diegimo sektoriuje projektai.

Uždaro ciklo kūrimas. Žiedinė ekonomika

Perdirbant žaliavas turi sumažėti gamybos kaina ir poveikis aplinkai. Antrinis perdirbimas sudarys sąlygas atrasti naujų verslo sričių, paskatins kurti produktus ir darbo vietas.

Plieno antrinio perdirbimo srityje ES pirmauja pasaulyje – šiuo metu beveik pusei pirminės plieno gamybos ES naudojamas plieno laužas. Naudodami laužą gamintojai mažiau priklauso nuo žaliavos importo. Kadangi didžiausią perdirbto plieno gamybos išlaidų dalį sudaro gamintojų išlaidos juodųjų metalų laužui, pagerėjus ES metalo laužo rinkai tokia gamyba yra konkurencingesnė. 2011 m. patvirtinti geležies ir plieno laužo nebelaikymo atliekomis kriterijai padėjo skatinti didesnę perdirbto plieno paklausą.

Žiedinės ekonomikos dokumentų rinkinyje Komisija pasiūlė padidinti atliekų antrinio perdirbimo normas, skatinti kurti statybos ir griovimo atliekų rūšiavimo sistemas ir tobulinti didesnės gamintojo atsakomybės schemas. Ji parengs išsamias gaires, skirtas taikyti griovimo objektuose, ir palengvins atliekų vežimo iš vienos valstybių narių į kitas sąlygas. Taikant šias priemones turėtų atsirasti veiksmingesnių tiekimo grandinių ir greičiau susikurti reali bendra perdirbtų žaliavų rinka.

Be to, žiedinės ekonomikos dokumentų rinkinyje numatyta keletas priemonių, kuriomis siekiama paskatinti novatoriškus pramoninius procesus. Pavyzdžiui, pramonės simbiozė sudaro sąlygas vieno sektoriaus atliekas ar šalutinius produktus panaudoti kaip žaliavas kitame sektoriuje ir šitaip sukurti naujų rinkos galimybių. Dokumentų rinkiniu skatinant tuos procesus bus lengviau didinti medžiagų naudojimo ir energijos vartojimo efektyvumą pramoniniuose procesuose ir sąnaudų konkurencingumą, nes užuot reikalavus atlikti brangiai kainuojantį tvarkymą bus sudarytos geresnės sąlygos panaudoti šalutinius produktus, tokius

---

¹⁴ COM(2015) 337.

kaip plieno šlakas. Kitas pavyzdys – surenkant ir naudojant anglies dioksidą perdirbti aukštakrosnių išmetamųjų dujų turinį.

Be to, ES deda dideles pastangas didinti skaidrumą tarptautinėse žaliavų (be kita ko, svarbiausių žaliavų, kurioms būdinga didelė pasiūlos trūkumo rizika) rinkose ir su jomis susijusiose išvestinių finansinių priemonių rinkose.

3. IŠVADOS

Europos plieno sektorius susiduria su keliomis didelėmis problemomis, kurios sustiprėjo dėl pajėgumų pertekliaus pasaulyje, didžiulio pasaulinio eksporto padidėjimo ir labai padažnėjusios nesąžiningos prekybos praktikos. Komisija suvokia šias problemas ir imasi sparčių ryžtingų veiksmų keliose politikos srityse. Nors pačiam sektoriui tenka atsakomybė prisitaikyti ir diegti inovacijas ieškant ilgalaikio problemų sprendimo, Europos Sąjunga ir jos valstybės narės prie šių pastangų gali prisidėti užtikrindamos vienodas sąlygas, skatindamos investicijas, ypač į darbuotojų kvalifikaciją, ir sudarydamos palankią verslo aplinką. Šiame kontekste ypač svarbu įtraukti visas suinteresuotąsias šalis ir su jomis reguliariai ir metodiškai konsultotis, be kita ko, vietos lygmeniu.

Komisija ryžtingai reaguoja į nesąžiningą prekybos praktiką, atsiradusią dėl pajėgumų pertekliaus pasaulyje. Be dabar galiojančių rekordinio masto prekybos apsaugos priemonių, Komisija ieškos papildomų būdų paspartinti tokių priemonių priėmimą. Abi teisėkūros institucijos turėtų skubiai priimti Komisijos pasiūlymą dėl prekybos apsaugos modernizavimo. Siekiant dar labiau padidinti šių priemonių efektyvumą, bus pasiūlyta papildomų reformų. Komisija ketina įdiegti plieno produktų išankstinės priežiūros sistemą. Tačiau šias papildomas pastangas lydės sėkmė tik jeigu prisidės ir imsis veiksmų valstybės narės, kitos ES institucijos bei įstaigos ir pats sektorius.

Ilgalaikiai plieno sektoriaus uždaviniai nedings. Įvairios investicinės priemonės ir tikslinga politika tokiose srityse kaip prekyba, inovacijos ir konkurencija arba energetikos sąjunga padės plienui konkuruoti inovacijomis, efektyviu išteklių naudojimu, modernizavimu ir reformomis. Reikia skubiai kuo geriau naudotis visomis šiomis Europos Sąjungos teikiamomis priemonėmis.

Galiausiai, modernizuoti plieno sektorių – tai ir investuoti į žmones. Daug kas šioje srityje priklauso nuo valstybių narių, tačiau Sąjunga teiks svarią finansinę ir kitokią paramą, be kita ko, per Europos socialinį fondą ir – jei tektų skubiai atleisti darbuotojus – per Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą, iš kurio teikiama parama atleistiems darbuotojams perkvalifikuoti. Naujų įgūdžių darbotvarke, kuri bus netrukus paskelbta, Komisija sieks užtikrinti bendrą įsipareigojimą investuoti į žmones ir jų kvalifikaciją glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir socialiniais partneriais.

Dabartiniai plieno sektoriui kylantys iššūkiai yra dideli, tačiau juos galima įveikti, jei visi susiję subjektai nuoširdžiai bendradarbiaus. Komisija atidžiai stebės padėtį plieno sektoriuje; ji pasirengusi prireikus imtis tolesnių priemonių ir ragina valstybės nares sparčiau remti bendras Europos pastangas ir iniciatyvas. Norėdami Europoje išsaugoti tvarias darbo vietas ir augimą, negalime švaistyti laiko.